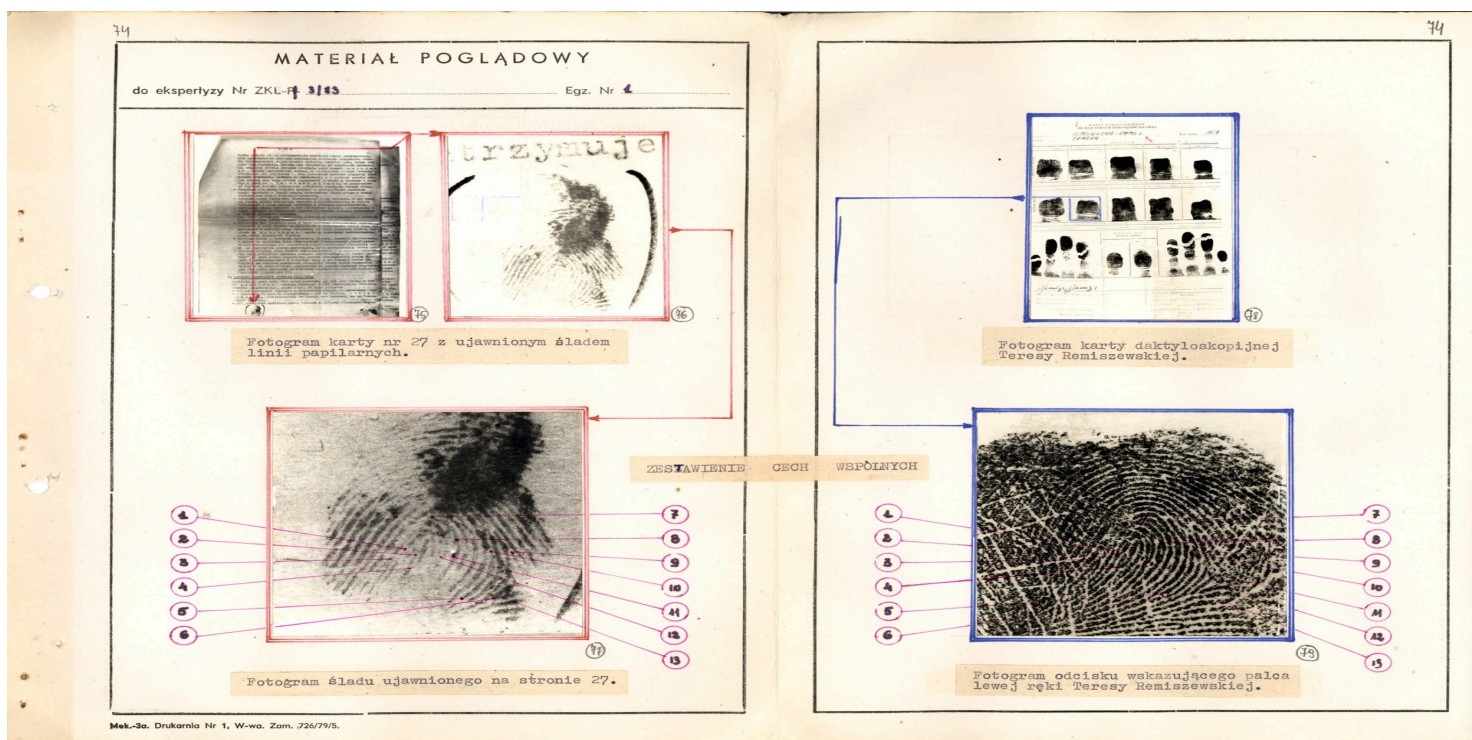

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/represje/100824,Nasze-dzis-i-jutro-Represje-wobec-Teresy-Remiszewskiej-Damsz.html>

Materiał poglądowy w śledztwie – ekspertyza maszyn do pisania należących do Teresy Remiszewskiej-Damsz, Joanny Radeckiej i Grażyny Badzioch-Murawskiej (z zasobu IPN)

ARTYKUŁ

„Nasze dziś i jutro”. Represje wobec Teresy Remiszewskiej-Damsz

OKRES HISTORYCZNY

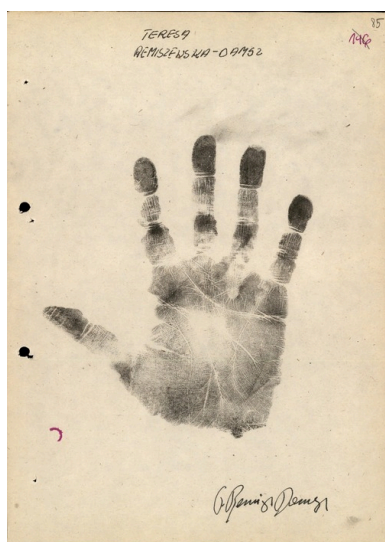
(1980-1990) Epoka Solidarności

Autor: ANNA LASEK 10.05.2023

W 1982 r., dzień przed wigilią, znana żeglarka Teresa Remiszewska-Damsz oraz jej mąż Jerzy Damsz zostali zatrzymani w związku z ich działalnością opozycyjną. W ich mieszkaniu przedstawiciele aparatu represji znaleźli m.in.

liczne pisma i ulotki sygnowane przez NSZZ „Solidarność”. Jednak koronnym dowodem oskarżenia stało się przygotowywane przez ich środowisko opracowanie „Nasze dziś i jutro”.

Teresa Remiszewska-Damsz, pierwsza Polka i czwarta kobieta w historii żeglarstwa, która samotnie przepłynęła Atlantyk (w czasie 57 dni, 3 godzin i 18 minut). Swój rejs opisała w książce „Z goryczy soli moja radość”. Ponadto kapitan jachtowy żeglugi wielkiej i instruktorka żeglarstwa, redaktorka pisma „Żagle”, a także harcmistrzyni Związku Harcerstwa Polskiego i członkini Rady Harcerskiego Kręgu Morskiego. Członkini NSZZ „Solidarność” i Komisji Krajowej do spraw Ochrony Środowiska przy Krajowej Komisji Porozumiewawczej NSZZ „Solidarność”, czynnie zaangażowana w prace tejże komisji. W materiałach po „organach bezpieczeństwa państwa” figurantka sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Mątwa”.

Karta daktyloskopijna z odciskiem linii papilarnych dłoni Teresy Remiszewskiej-Damsz (z zasobu IPN)

Nielegalna publicystyka

Dzień przed wigilią, tj. 23 grudnia 1982 r., Teresa Remiszewska-Damsz oraz jej mąż Jerzy Damsz zostali

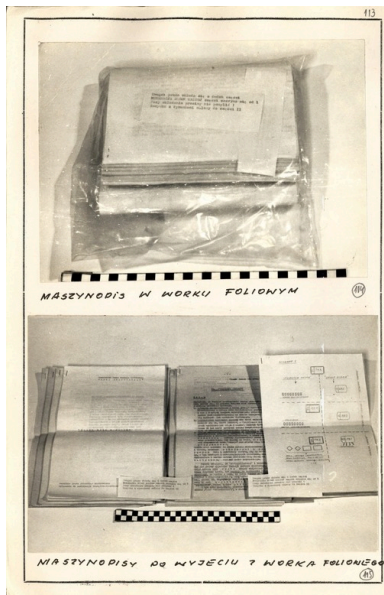
zatrzymani w związku z działaniami operacyjnymi prowadzonymi w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Mątwą” dotyczącej sporządzania i przechowywania pism i materiałów sygnowanych przez Ochotniczą Pomoc w Obronie Społecznej „OPOS »Solidarność«”.

U zatrzymanych zarządzono przeszukanie mieszkań, w wyniku czego w mieszkaniu Teresy Remiszewskiej-Damsz znaleziono (poza dwoma egzemplarzami opracowania „Nasze dziś i jutro”) liczne pisma i ulotki sygnowane przez NSZZ „Solidarność” oraz maszynę do pisania.

Z akt zgromadzonych w zasobie IPN wynika, że Służba Bezpieczeństwa Komendy Wojewódzkiej MO w Gdańsku uzyskała informację o grupie osób:

„[...] które podjęły nielegalną działalność w ramach struktur podziemnych »Solidarność« polegającą na opracowaniu, przygotowaniu i rozpowszechnianiu wydawnictw, których treść narusza dyspozycje art. 48 dekretu o stanie wojennym”.

Z akt sprawy wynika również, że w przeprowadzeniu rozpracowania operacyjnego znacząco pomógł SB tajny współpracownik ps. „Wiktor”, który był znajomym Teresy Remiszewskiej-Damsz. Mając do niego zaufanie, zaproponowała mu współpracę w strukturach podziemnej „Solidarności”, a następnie w Ochotniczej Pomocy w Obronie Społecznej „OPOS »Solidarność«” przy filmowaniu materiałów przeznaczonych do przekazania za granicę.

**Materiał poglądowy w śledztwie -
zawartość pudełka po proszku do
prania - zarekwirowany podczas
przeszukania mieszkania Teresy
Remiszewskiej-Damsz (z zasobu
IPN)**

**Materiał poglądowy w śledztwie,
zarekwirowany podczas
przeszukania mieszkania Teresy**

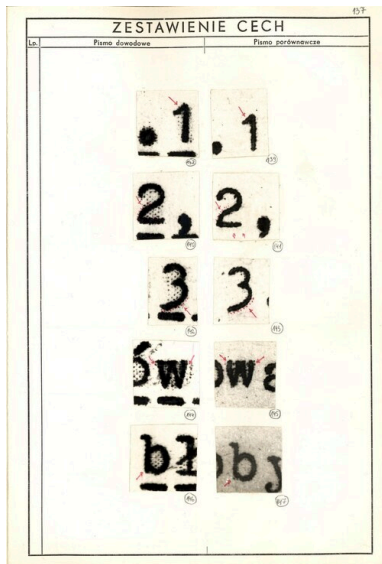
**Remiszewskiej-Damsz (z zasobu
IPN)**

24 grudnia 1982 r. Prokuratura Marynarki
Wojennej wydała postanowienie o wszczęciu
śledztwa oraz o przedstawieniu Teresie
Remiszewskiej-Damsz zarzutu popełnienia
przestępstw.

23 grudnia 1982 r., wraz z Teresą Remiszewską-Damsz i jej mężem Jerzym Damszem, zatrzymana została Joanna Halina Radecka, również podejrzana o naruszenie dekretu o stanie wojennym poprzez:

„[...] opracowywanie, przygotowywanie i rozpowszechnianie nielegalnych wydawnictw w ramach struktur podziemnych NSZZ »Solidarność«”,

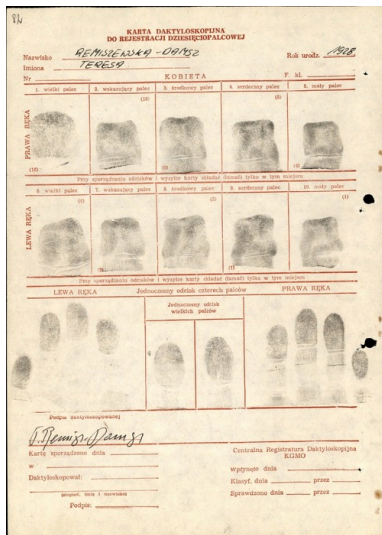
w tym m.in. organizowanie w okresie stanu wojennego, na zlecenie Teresy Remiszewskiej-Damsz, badań ankietowanych do opracowania „Nasze dziś i jutro”, których tematyką była ocena sytuacji i zamierzenia organizacyjno-programowe nielegalnych struktur podziemnych „Solidarności”. U zatrzymanych zarządzono przeszukanie mieszkań, w wyniku czego w mieszkaniu Teresy Remiszewskiej-Damsz znaleziono i zabezpieczono do śledztwa, poza dwoma egzemplarzami opracowania „Nasze dziś i jutro”, liczne pisma i ulotki sygnowane przez NSZZ „Solidarność” oraz maszynę do pisania „Olivetti”.

**Materiał poglądowy w śledztwie -
ekspertyza maszyn do pisania
należących do Teresy
Remiszewskiej-Damsz, Joanny
Radeckiej i Grażyny Badzioch-
Murawskiej (z zasobu IPN)**

24 grudnia 1982 r. Prokuratura Marynarki Wojennej w Gdańsku wydała postanowienie o wszczęciu śledztwa w tej sprawie oraz o przedstawieniu Teresie Remiszewskiej-Damsz zarzutu popełnienia przestępstw z art. 48 ust. 2 i 3 dekretu o stanie wojennym („art. 48 ust. 2 Kto rozpowszechnia fałszywe wiadomości, jeżeli może to wywołać niepokój publiczny lub rozruchy, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5; ust. 3 Kto w celu rozpowszechniania sporządza, gromadzi, przechowuje, przewozi, przenosi lub przesyła pismo, druk, nagranie lub film zawierające wiadomości określone w ust. 1 i 2, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5”), a Jerzemu Damszowi i Joannie Radeckiej zarzutów z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 48 ust. 2 i 3 dekretu o stanie wojennym, i zastosowaniu wobec nich środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

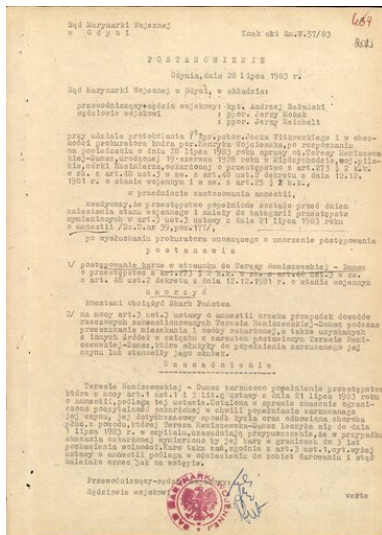
Po blisko trzech miesiącach pobytu w aresztach śledczych w Gdańsku i Warszawie, w dniu 21 marca 1983, ze względu na pogarszający się stan zdrowia, Teresie Remiszewskiej-Damsz uchylono areszt tymczasowy i orzeczono dozór milicyjny.

Karta daktyloskopijna do rejestracji dziesięciopalcowej Teresy Remiszewskiej-Damsz (z zasobu IPN)

„Nasze dziś i jutro”

W toku śledztwa zatrzymano i przesłuchano świadków, w tym: Zdzisławę Janowską, Danutę Remiszewską, Ewę Bogucką-Śląską i Grażynę Badzioch-Murawską, zarządzono utrwalanie treści rozmów telefonicznych w mieszkaniu Teresy Remiszewskiej-Damsz i Grażyny Badzioch-Murawskiej, pobrano od oskarżonej Teresy Remiszewskiej-Damsz odciski palców celem uzyskania materiału porównawczego, przekazano również do ekspertyzy dwa egzemplarze opracowania „Nasze dziś i jutro” w celu zabezpieczenia na nich śladów linii papilarnych i wykonania dokumentacji fotograficznej, zabezpieczono i przekazano do ekspertyz maszyny do pisania zarekwirowane podczas przeszukania w mieszkaniach oskarżonych oraz Grażyny Badzioch-Murawskiej celem sprawdzenia, czy przy ich użyciu było sporządzone zarekwirowane opracowanie „Nasze dziś i jutro”.

**Postanowienie Sądu Marynarki
Wojennej w Gdyni z 28 VII 1983 r.
(z zasobu IPN)**

Ekspertyza wykazała, że utrwalone ślady linii papilarnych na zabezpieczonych materiałach (opracowanie „Nasze dziś i jutro”) pochodzą od Teresy Remiszewskiej-Damsz, a zarekwirowany egzemplarz tego opracowania został wykonany na maszynach „Olivetti” (własność Teresy Remiszewskiej –Damsz) i „Erika” (własność Joanny Radeckiej).

Po zakończeniu drobiazgowego śledztwa Teresa Remiszewska-Damsz została oskarżona o sporządzenie i przechowywanie w celu rozpowszechniania opracowań „Nasze dziś i jutro” oraz „Naród domaga się praw, a nie łaski - propozycja programu”:

„zawierających w swej treści wiadomości nieprawdziwe mogące wywołać niepokój społeczny lub rozruchy oraz łżące i poniżające ustrój PRL i naczelne organy”.

28 lipca 1983 r. Sąd Marynarki Wojennej w Gdyni umorzył postępowanie karne w sprawie dotyczącej Danuty Remiszewskiej-Damsz i Joanny Radeckiej na mocy art. 3 ust. 3 ustawy o amnestii z dnia 21 lipca 1983.

* * *

Szczegółowe informacje na temat zgromadzonych w zasobie IPN dokumentów dotyczących Teresy Remiszewskiej-Damsz w „Katalogu osób »rozpracowywanych« przez organa bezpieczeństwa państwa komunistycznego”.

Więcej interesujących materiałów na profilu Archiwum IPN

COFNIJ SIĘ